

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Kungl. Hofboktr.

N:r 10 (533).

Fredagen den 11 mars 1898.

11:te årg.

<p>Prenumerationspris pr år:</p> <p>Idun ensam kr. 5:— Iduns Modet., fjortondagsuppl. > 5:— Iduns Modet., månadsuppl. > 3:— Barngarderoben > 3:—</p>	<p>Byrå:</p> <p>Klara södra kyrkog. 16, 1 tr. Öppen kl. 10—5. Allm. telef. 6147. Rikstelef. 1646.</p>	<p>Redaktör och utgifvare:</p> <p>FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.</p>	<p>Utgifningstid:</p> <p>hvarje fredag. Lösnummerpris 15 öre (lös:n endast för kompletteringar.)</p>	<p>Annonspris:</p> <p>35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.</p>
--	---	---	--	---

Leonilda Sjöström.

Dödskorset ristas i dag öfver en märklig kvinna: lärarinnan vid Tekniska skolan härstädes fröken *Leonilda Sjöström*, som den 28 sistlidne februari gick ur tiden. Redan under en af sina första årgångar meddelade Idun hennes mindre vanliga lifsbild; när denna nu emellertid föreligger avslutad, anse vi oss på nytt böra dröja vid densamma, enär vår läsekrets sedan dess mycket både vidgats och förändrats. Och skulle äfven de rader, som här följa, lifligt erinra om den runa, hvarmed en stor del af den öfriga pressen i dagarne ledsagat notisen om hennes död, så beror detta endast därpå, att sagda uppsats *ordagrant* var hämtad ur Idun, ehuru källan ej, som väl rättvisan fordrat, på minsta sätt angifvits.

Leonilda Sjöström föddes i Stockholm år 1836 af en gammal sjömannafamilj; hennes fader, flaggskepparen vid flottan P. Sjöström, hade upprättat en privatskola för navigationselever, som var högeligen anlitad såsom kompletterande navigationsskolans kurser. Den gamle sjömannens undervisningsmetoder hörde dock ej till de modernaste, och när 1842 matematik infördes som obligatoriskt ämne vid navigationsexamina, stod han helt illa i stöpet: i detta nymodiga ämne saknade han alla insikter.

Den unga dottern, ännu blott ett barn, blef hans »räddande ängel». Hon hade tidigt visat största begåfning och intresse för faderns undervisning; nu inlärde den lilla på förunderligt kort tid såväl geometri som aritmetik och algebra, — och så förunderligt det än kan klinga — hon hade ännu icke fyllt tio år, när hon, den spåda flickan, i faderns skola satt omgifven af sina första elever, tre skäggiga gamla sjökaptener.

År 1855 öfvertogs skolan af Leonildas bror, ingenjör Edvin Sjöström; sedan de dagarne stod system som medlärarinna troget vid broderns sida allt intill hans död, som inträffade i oktober 1890, och efter hvilken hon allena skött undervisningen. Det var ej de matematiska vetenskaperna ensamt, som denna sällsynt kunniga kvinna behärskade, utan hon var på det mångsidigaste förtrogen med alla de ämnen, som falla inom sjöfartsvetenskapens område, såsom skeppsbyggnad, navigation, astronomi m. m.

Under det kapten P. J. Högfält var föreståndare för navigationsskolan i Stockholm, gick Leonilda en tid som elev darsammastädes; denna kurs afbröts dock af sjukdom, och sedan utbildade hon sig helt och hållet på egen hand. Vid sin privatskola verkade hon jämsides med det officiella

Intet är gudomligt, som icke är förnuftigt.

I. Kant.

läroverket; oändligt många, som af brist på plats eller emedan de kommit för sent ej kunnat vinna inträde vid det senare, ha genom hennes nitiska undervisning drifvits fram till examen i rätt tid. Och när brodern Edvin vann anställning som navigationslärare vid navigationsskolan, skötte Leonilda under den långa sjukdomen före hans död äfven där för dennes räkning hela styrmansklassen.

Innan sjökrigsskolan och Karlberg upprättades, anlätades äfvenså fröken Sjöström regelbundet af de unga officersämnena. Dessutom har hon i mer än 25 år verkat som ordinarie lärarinna i matematik vid Stockholms tekniska skola och har äfven sedan många år, dels privat, dels i navigationsskolan, lämnat undervisning åt unga maskinistämnen i maskinlära.

Och bredvid allt detta hufvudets arbete, som kanske kan synas en och annan efter gammaldags åskådning icke särskildt »kvinnligt», hann hon dock utföra en massa vanligt kvinnoarbete. Hennes händer hvilade aldrig; de voro i beständig rörelse med virkning, sömnad, stickning, allsköns nyttig handaslöjd midt under lektionerna, medan hjärnan tänkte, munnen undervisade. Detta är sannerligen kännetecknande för en verksamhetsifver af ovanligaste grad.

När fröken Sjöström år 1886 fyllde 50 år, hade samtliga i hufvudstadens hamnar liggande fartyg klädt sig i högtidsskrud, med flaggor och vimplar högt i topp. Och nu, på hennes begrafningsdag sistlidne fredag, tolkade från master och spiror i samma hamnar de betydelsefulla dukarne »på half stång» den minnesgoda sjömannakårens saknad och sorg. Det torde icke vara ofta en sådan ära vederfares en kvinna.

De som bygga på landets framtid.

Två små tablåer med anledning af den förestående basaren för Stockholms internationella lärarinnemem.

Där skolan låg, uppe i skogsregionen, var just ingen nästgårdsväg till präst och kyrka. Närmare var det väl till bruket, men ej därför nära alla de röda stugor, som under sina tak hyste minderåriga. Här af kom det sig, att ingen skola hölls den tid på året, då snö faller och dagen är kortast; under hösten och på eftervintern däremot var den i gång. Då prasslade och tassade det om morgnarna längs alla de stigar, hvilka klöfvar stakat ut, och som trampats upp, för att man skulle hinna fortare fram, än om man toge landsvägen. Sedan kommo dessa tassande vandrare fram ur skogen, flockvis eller ensamma, och då låg deras skola framför dem, röd, med ljuskänkande fönster, med täppa, land och rykande skorsten. Dit kommo ock skaror från bruket och från andra håll.

Dock, hvarifrån de än kommo, var det dock *en*, som skulle lära dem *alla*; och *hvad*, som skulle läras, det stod att läsa på vägen däriinne i skolans sal, och öfver det hölls examen och inspektion.

Men utom dessa ämnen funnos ännu andra, öfver hvilka förhör ej anställdes, och oftast var lärarinnan ensam om dem också, ty bland bygdens alla hem voro ej många, där det tänktes på, att man fått barn för att *lära* dem något.

Här i skolan sökte den unga lärarinnan i stället att nedlägga dessa frön samt väcka till lif begrepp om sanning, ordning, lydnad och fosterland. Tålmod gick det åt, och hopp om framgång måste hon besitta för att ej ge tapt; kraft och kärlek fingo ej heller fattas.

Man måste stå inne med mycket för att *verkligt* ge åt så många!

Man har förstås ungdomens kraft, men ej ens den låter slösa med sig, man har lynnets spänstighet, men också den behöfver bränsle. Man har tålmod och kärlek till saken, men de kunna bräckas till slut. Man har då kvar känslan för plikt, men den ensam blir ett ting utan lif.

Sen må man akta sig för bankrutt!

I fem år hade *hon* gifvit, ständigt gifvit. I fem år hade hon tagit och åter tagit af sin hägs friskhet, af sin tillförsikt, delat med sig af sinnet för det stora i handling och för det sköna i skapelsen.

Tillförseln utifrån hade föga motsvarat förbrukningen, det började kännas ibland. Så kom längtan att taga upp ett nytt förråd, icke för egen del blott, utan för andras, att få flyga ut från denna vrå ett tag, för att möta nya tankar och få ny sol öfver tröttadt sinne.

Men hade *hon* rätt att begära slikt? Borde ej *hon* vara nöjd som det var och ge till dess allt var gifvet?

Hade *hon* rätt att begära, det ute i världen skulle beredas en plats åt henne, där hon kunde förse sig med nya krafter?

Ja, nog kan hon ha *rätt* att begära det, hon danar ju dem, hvilka en gång skola bli Sveriges folk.

* * *

Det var ett stort, djupt rum, möbleradt såsom rikedom i förening med gamla anor det tillåta. De höga glasörrarna åt terrassen stodo öppna; där ute spirade månaden majs grönska, dess vind drog in i rummet, helt lugn i den soliga eftermiddagen, men likväl frisk och doftande.

Den strök förbi en canapé, svängd på rococons manér. I den sutto två unga damer, väl passande till infattningen, ljusklädda och fulla af behag; deras utseende var dock missmodigt, isynnerhet den enas, den andra tycktes ha anlagt sitt uttryck mer för att visa sitt deltagande; hon var nämligen upptagen af att trösta.

»Tag det då ej så djupt, min vän,» sade hon, »det är förstås hårdt att behöfva resa hit hem redan i juli, men du kan ju få trefligt här också. Fast inte är det kusten, min stackars vän!» Detta bittra faktum kom dem att sucka båda två.

Det prasslade af papper framme vid bordet, det var då den unga lärarinnan vände bladen i »Fänrik Ståls sägner», dem hon höll på att visa husets sjuårige son. Men under det hon förtäljde om de illustrerade sidorna, nådde henne lösryckta delar af samtalet.

Då hon hörde det, som sist sades, kom det en talande förebräelse i blicken, hon fäste på de två, och ord trängde på, hvilka dock ej uttalades:

»I juli, då ha rosorna slagit ut! Är det svårt då att komma hem, välkomnad i blomstersirad port af nigningar, af öppna armar och leenden? Åh, vet ni, ha ni tänkt, att de finnas, hvilka ej ha ett hem att komma till?»

Så var det för denna unga flicka; den tanken håller hon tillbaka om dagen, för att den sedan i sin tur skall hålla henne vaken om natten.

Nu tränger den sig åter på henne: »Ingen har bedt henne till sig denna ferietid, och där hon själf försökt, har det varit sjukt eller upptaget...»

Men hon blir afbruten i sin tankegång, någon rycker henne i armen, och en liten otålig röst säger: »Nå, hur gick det med Sven Dufva då?»

Så vände hon åter ett blad för att hos en späd framtidsman väcka kärlek till fosterlandets minnen.

Från soffan hördes ett skratt. Väninnan hade visst lyckats trösta.

Kunna vi ej ge tröst åt den hemlösa i stället, en tillflyktsort, alltid öppen i tider, då för henne stängas hem, där hon offrat *mycket* för en kommande generation?

Nog *kunna* vi, och nog *böra* vi!

D — — r.

Kvinnorna och skämttidningarna.

Några synpunkter af I. Stade.

Bakom skämtet ligger ofta allvaret, måste nästan ligga där, för att icke skämtet skall förefalla tomt och sökt. Man kan ju icke satirisera ingenting, utan måste ha något visst gifvet, en svaghet eller annat, som man vill komma åt. En annan sak är, att skämtet kan hållas i en sådan ton, att icke allvaret, utan endast det lustiga däri lyser fram.

Våra skämttidningar t. ex. anses nog af de flesta för att vara enbart roande, och de, som utgifva dem, hafva troligen ingen annan afsikt med dem de heller. Men detta hindrar icke, att i deras skämt ligger en god portion allvar, fastän *så* serveradt, att endast den, som vill, behöfver finna det.

Där delas ut snärtar till höger och vänster, till madam Skarp, fröken Sipp, fru Dryg, herr Toffelbom och tusen andra, men för att snärtarne icke skola verka som slag i luften, måste de ovillkorligen hos alla dessa löjligen människor träffa någon svaghet, något lyte, som vi veta verkligen fin-

nes hos dem. Det är i själfva verket du — jag — vi alla, som visas fram för publiken, naturligtvis med vår minst fördelaktiga sida vänd utåt. Vore så icke förhållandet, skulle det brokiga sällskapet i skämttidningarnas spalter förefalla oss som idel ointressanta främlingar och ej som nu så innerligt väl bekanta med lätt funna motsvarigheter i vår omgivning.

De typer, som framställas, kunna, hur talrika de än må förefalla, sammanföras i några få hufvudgrupper. Vi hafva barnen med deras naivitet, tarfligt folk med dess enfald eller fyndighet och slutligen öfverklassens män och kvinnor.

Ägna vi vår uppmärksamhet åt de båda sistnämnda slagen, finna vi genast en afgjord olikhet, icke i sättet hvar på det skämtas med dem, ty det är alltid lika obarmhärtigt, men i arten af de snärtar, som gifvas dem.

Hvad man gycklar med hos mannen är i regel hans svaghet för det andra könet, för glaset och ett godt bord, hans räddhåga för »huskorset», fru eller svärmor, hans snobberi, hans lust att, ehuru fullkomligt ovärdig, framstå som skicklig sportman o. d.

Allt detta är onekligen svagheter väl värda att gisslas, men på det hela taget äro de dock af ett ganska ofarligt slag, ty något direkt ondt eller elakt ligger det icke i dem.

Kommer så ordningen till kvinnan. Skämtet gäller nu samma fel, böjelse för flirt, fåfänga och liknande, men härtill kommer en hel del andra betydligt svårare lyten. Vi kunna anteckna opålitlighet i vänskap, ondsinhet, trångbröstadt småsinne, ofördragsamhet, tadelsjuka, skadeglädje m. fl.

Den bild, skämttidningarna gifva af kvinnan, är löjeväckande såsom hvarje karrikatur, men i skrottet, som däraf framkallas, blandar sig icke så litet — hån. Felen, som det gycklas med, äro för fula, för att blott vårt humoristiska sinne skulle påverkas; vår rättskänsla beröres äfven, och den framställda bilden synes oss därför i hög grad osympatisk på samma gång som löjlig.

Blir så frågan: är bilden sann eller ej? Dess egenskap af karrikatur säger oss genast, att den omöjligen kan vara sann. Men osann — det bör den lika litet kunna vara. Den är en karrikering af vissa kvinnliga individer, följaktligen snedvriden och öfverdrifven, men, såsom syftande på något verkligt, likväl innehållande en viss grad af sanning.

Hur stor sanningsprocent bilden innebär, finner man lättast och säkrast genom att försöksvis passa in skämttidningarnas kvinnotyper på kvinnorna i hvardagslivet. Är det omöjligt att finna någon motsvarighet dem emellan, eller förefinnes en sådan endast undantagsvis — ja, då är karrikeringen af kvinnan icke blott orättvis, utan äfven ohederlig. Frågan rör sig då icke längre om skämt och satir, utan om falska beskyllningar, som mången gång på heder och ära gå.

Men kunna vi återigen känna igen karrikaturerna, kunna vi identifiera dem med kvinnor, som vi mött och möta ute i lifvet, icke blott undantagsvis, utan åter och åter, då uppbäras karrikaturerna af det rätta underlaget, sanning, och vi måste, om än motvilligt, medgifva deras fullkomliga rätt att finnas till.

Härmed må nu förhålla sig huru som

helst, ett är visst, att det för kvinnokönet i dess helhet icke är likgiltigt, att kvinnan sålunda gisslas offentligt. Vore skämtet godmodigt och gällde det småmännliga svagheter, kunde det vara ofarligt nog, men nu när det, som ofta sker, afser verkliga karaktärslyten, då är fara på färde. Vecka efter vecka komma skämttidningarna ut, vecka efter vecka gifva de kvinnan offentlig tuktan, och åt henne — sådan som hon står där med skammen — skratrar man. Skrottet förklingar, men ur skrottet spirar ovillkorligen ringaktning för kvinnan. Man behöfver icke ta skämtet så allvarligt, det lämnar ändock efter sig ett visst ofördelaktigt intryck, ett intryck, som genom ständigt nytt gyckel alltmer fördjupas. Och så får kvinnan så småningom ovederhäftighetens, småsinnets, elakhetens, lumpenhetens prägel sig påtryckt.

Det är hög tid, att kvinnan lär sig förstå, att det ligger något bakom skämtet, lär sig känna svedan och skammen af slaggen. Har hon kommit därefter, skall hon äfven förstå, att hon för sitt eget anseendes skull måste försvara sig, och först och sist, att det är en äresak för henne att icke genom lif och lefverne gifva stoff åt det slags gyckel, som sätter fläckar på den allmänna kvinnliga karaktären.

Spel-herran.

*Precis på slaget klockan sex
De troppa in uti salongen,
Man skulle rent af bli perplex,
Om en minut blott vore gången,
Ty en förtjänst de ha förvisst —
På punktligheten är ej brist.*

*Nu en och annan frestar på
Att med värdinnan konversera,
Men fastligt trögt det brukar gå —
Hon är så svår att intressera —
När man om vädret talat ut,
Å' också alla ämnen slut.*

*Så kommer jungfrun in med te.
Med fart och ifter tömmes koppen
Och herrarne knappt tid sig ge
Att ta' en munbit utaf »doppen»,
Och frun ej hunnit börja, förr'n
Hon allas ryggar ser i dörr'n.*

*Man kan väl inte spilla bort
Den dyra tiden med att prata,
Och därför gör man pinan kort
Och lämnar frun att solo »stata» —
Man har ju spelat kavaljer
I fem minuter eller mer!!!*

*Nu höres en beskedlig toist,
Förr'n man vid borden sig placerar,
En spelar inte gärna whist,
En ann' för vran hesiterar,
Men allt sig ordnar lätt och fort —
Man får ju ändå spela kort!*

*Och äntligen de hamnen nått!
Man flitigt trumfar hela kvällen,
Och gubbarne de le så godt
Vid syn' på Bomanska mamsellen,
Ty lite hear de gjort det rön:
Hon är den bästa af sitt kön.*

*Frun sitter ensam i sin vrå
Och hostar smått af tobaksröken,
Och sorgsna tankar tränga på
Trots hjältemodiga försöken,
Ty hennes kors är tungt och stort —
Gemäl'n hear afton spelar kort.*

*Och fruvar ofta hålla tal
I en förtrolig krets af vänner,
Att om de hade en rival,
De rymde bums från sina männer.
Head skall den stackar'n göra då,
Som ej har en, men femtitvå!!!*

Tant Barbro.

Skaldernas kvinnor.

Små studier för Idun
af Emil Linders.

VIII.

Victor Rydberg.

F kelidens döde diktarfurste skänkte sitt land så oändligt mycket, men det låg ej i hans lynne att vilja ge sina gåfvor åt just dem eller dem; det är det allmänt mänskliga, som han berör i sina skrifter.

Det är därför svårt att nämna något opus af hans hand, som kan sägas särskildt vara riktadt till kvinnorna eller som ger oss någon utmejslad bild af en kvinna. En sådan bild finnes väl i *Singoalla*, sagan om dimmans underliga dotter, men då dessa små studier endast ha afseende på hvad som diktats i bunden form, kan denna berättelse ej närmare beröras.

Att skalden dock i sin klassiska skönhetsvärld inrymde en stor plats åt kvinnan, har han på flere sätt visat, och när han träder ut i det larmande nutidslifvet och sjunger *Den nya Grottesången*, har han en öppen blick för det elände, som skapats af kvinnornas indragande i industrialismens hvirvel. I skildringen hur *Grotte får trälinnorna* heter det:

»Kungen sade: O de yngre,
o de vackra kvinnorna!
— — — — — måtte
du förskona dem från Grotte!
— — — — —
Nej, de yngre drogo bäst.
— — — — —
nå så tag trälinnorna!»

Och Grotte får kvinnorna, stjal bort dem från hemmen, rövvar deras fågning och låter dem ge lifvet åt barn, som gatan får fostra — — —.

Den diktsamling, som innehåller *Den nya Grottesången*, har skalden tillägnat sin hustru, henne, som var hans förstående väninna i arbetet och värdarinna af hemmet under Djursholms ekar.

Det var delvis till henne, som *En svensk kvinna* i Idun årsdagen af Victor Rydbergs död riktade det minneskväde, hvori den sorg, som träffade hela landet vid skaldens bortgång, skildras med följande ord:

»Bitter smärta hvarje sinne kände,
det var kungssorg uti andens värld.»

Ännu är ej för sent

att för ungdomen i edert hem prenumerera på den fosterländska, ungdomsfri-ska, allmänt omtyckta tidningen **Kam-raten**, då samtliga nummer från årets början erhållas. En större och varaktigare glädje kan Ni ej bereda edra söner eller döttrar.

Emil Hillberg.

Idun har velat lämna sin läsekrets bilden af Sveriges mest intresseväckande sceniska konstnär bland de nu verksamma, af herr Hillberg, som nu i 25 år trampat tiljan och hvars jubileumsrecett går af stapeln den 14 dennes på Vasateatern. Och till porträttet har jag blifvit ombedd att på stående fot skriva ett par spalters text, ej allt för tyngande genom data och facta.

Hr Hillberg har redan hunnit bli 46 år gammal. Tiden börjar gå allt för fort. Jag minns honom godt från den tid, då han gick i skola i Lyceum. Han var en lång och rödblommig ung herre, han deklamerade i den literära föreningen *Fratres amicitiae* vers, och han uppträdde också offentligt vid något tillfälle med ett deklamationsnummer. Publiken anade nog ej, *hur* ung deklamatorn var — hans röst var djup, klangfull, manlig och gjorde alls ej intryck af att komma från en skolpojke.

Så tog han studentexamen, debuterade på kungliga teatern och var sedan i 5 år försvunnen från Stockholms horisont. Han gjorde sina lärospån i landsorten och i Helsingfors. När han kom tillbaka till hufvudstaden, var han den färdige konstnären. I 20 år har han sedan varit fästad vid stockholmsscenen — den korta direktörstiden i Göteborg 1880 oräknad.

Det har varit tider, då han ej gjort sig så gällande i vårt teaterlif som önskligt varit, tider af skenbart stillastående, af håglöshet eller olust hos konstnären, men så har det till ersättning varit så mycket längre tider, då hans snille lyst med sin fulla glans och då han gifvit oss den ena fullödiga, ibland djärft realistiska, ibland monumentalt storstilade skapelsen efter den andra.

Med Hillberg — har man sagt — kom den fulljädrade realismen in på svensk scen (detsamma sade godt folk i världen om hr Fredriksson, då han som en ung och ogenerad elegant trädde in där). Hillberg har åstadkommit djärft och originellt hållna figurer inom det moderna verklighetsskådespelet, särskildt inom den svenska skådespelsdiktningen från 1870- och 80-talen. Det är svårt att säga, hvar han varit bäst, som realist i det moderna tendensskådespelet — det som var modernt för tio år sedan — eller i det »stora» dramat. Men det ser ut, som vore han — åtminstone numera — mest intresserad för uppgifter inom det sistnämnda. Det är också inom *sorgespelet*, han efter sitt engagement vid Vasateatern gjort sig gällande, och det är en storstilad karaktärsroll, han valt för sin jubileumsafton, den demoniske, hatfulle, intrigante 80-åriga biskop Nikolas i »Kongsemnerne», Ibsens präktiga drama. Vid de påsksoaréer hr Hillberg flere år å rad föranstaltat till förmån, aldrig för sig själf, utan för de sceniska artisternas pensionskassa, har han alltid valt tragiska dikter, klassiska eller moderna, men ingen gång ett modernt tendensstycke. Hvad han egentligen saknat under sin senare tid vid Dramatiska teatern, tycks ha varit stora uppgifter, som ha kunnat sporra honom.

Men ser man tillbaka på hans verksamhetstid i dess helhet, så är det ej så få värdiga uppgifter han löst — och han har löst dem på ett värdigt sätt, ibland med strängt genomförd enkelhet, dess emellan med dristig originalitet i anläggningen (t. ex. Schylock, Tartuffe, Gert Bokprantare). Han har varit förträfflig som Jago i »Othello», Wallenstein, konung Henrik den fjärde i Shakespeares drama med samma namn, Macbeth, Petruchio i »Så tuktas en argbigga», Pedro Muntanez i Echegarays »Järn och blod», i samme författares »Helgon eller vansinnig», »En kritikers debut» och »Galeotto», i »Stulen lycka», i den italienska dramen »Corrado», i »Vasantasena» (prins Samsthanakas roll), i Minna Canths »Arbetarens hustru», i Edvard Brandes' »Ett besök» (Repholdt), i Björnsons »Öfver förmåga» (pastor Bratt) och i »Det nya systemet» (gamle Kampe), i »Främlingen» (hertig de Septmont, hans sista roll i Stockholm 1878). Vi få dessutom ej glömma, att det var han, som först utförde Brandes roll på svensk scen, och att Ibsen har honom att tacka äfven för hans präktiga tolkningar af Krogstad i »Ett dockhem», doktor Stockmann i »En folkets fiende», konsul Bernik i »Samhällets pelare» och Ulrik Brandel i »Rosmersholm»; att det ej blef Hillberg, som kreerade John Gabriel Borkman på svensk scen, är ej hans fel.

Han har dessutom gjort en hel rad *svenska* typer, dem teaterpubliken nog har i godt minne, med godmod och fin, behärskad, men i bland ganska hvass satir. T. ex. de båda hvarandra så olika högadliga godsägarna i Knut Michaelsons komedier »Moln» och »Skandalen i natt», Pontus Bark i »Sanna kvinnor», fadren i »Familjelycka» af fru Leffler-Cajanello, magister Bruus i »Blommor i drifbänk» m. fl. Då han varit intresserad af sin roll, har han alltid individualiserat den mera öfverlägset och mera själfständigt, än vi varit vana att se svenska skådespelare göra.

Det sätt, på hvilket han vid »Mäster

Olofs» återuppståndelse på Vasateatern denna vinter lät sin gamle Gert Bokprantare lefva upp igen, lika originel och lika imponerande som vi minnas honom från 15 år tillbaka på Nya teaterns scen, visar att de gångna åren ej på minsta sätt försvagat herr Hillbergs kraft. I den önskan att många hans stora begåfning värdiga uppgifter ännu måtte lösas af honom med det mästerskap, han flerfaldiga gånger lagt i dagen, i denna önskan instämma alla vänner af sann och stor dramatisk konst.

Georg Nordensvan.

I piano- och pino-frågan.

Med anledning af Verus uppsats i n:r 8.

Att pianoklinket till stor del missbrukas är allt för sant, och jag kan trösta er, min bästa Verus — ursäkta det familiära uttrycket! — med att många finnas, som dela edra åsikter, om de ock ej fälla fullt så skarpa omdömen.

Jag är en stor vän af verkligt god sång och musik, sådan den utöfvats i mitt föräldrahem. På den tiden kunde man *räkna* de familjer, som hade en sådan lyxartikel som ett piano, nu däremot finnes knappt något hem, om än så litet, där icke ett piano synes, äfven om det öfriga möblemanget föga öfverensstämmer därmed. Alla vilja kallas bildade och ha den falska föreställningen att »pianoklinket» måste höra till bildning.

För min del kan jag icke inse, att ej vaktmästarens lika väl som borgmästarens dotter må kunna idka musik, blott hon besitter så ovanliga anlag, att dessa kunna utvecklas till framtida båtad, ty den enas pianoklink är nog ej bättre än den andras, och att skalor och öfningar äro oundvikliga för dem, som vilja hinna någon väg, det måste vi väl litet hvar medgifva. Öfning ger färdighet.

En del förmögare föräldrar utan urskillning hafva den meningen, att de för penningar kunna köpa allt, och hvarför då ej förskaffa sina barn *talanger* — om ej för annat, så för att lysa.

Dock — »intet så ondt att icke det för något godt med sig». Det så allmänna pianoklinket är nog till gagn för en del ensamma kvinnor, som försörja sig därpå. Skulle dessa samvettsgrant anmärka, att hos den eller den spårades föga anlag, tror jag helt säkert mången moder — och kanske ock fader — skulle inyända: »*något* kan hon väl alltid lära!»

Jag kände en fattig prästdotter, som för behofvets skull måste gifva musiklektioner för 35 öre pr timme. Hennes piano betingades kanske ett värde af högst 50 kr. Huru ljudet af ett sådant instrument skulle te sig för än så omusikaliska öron, kan nog hvar och en föreställa sig, men det kallades ju musik och den ena eleven aflöste den andra. Jag var själf närvarande, då mer än en 8 å 9 årig flicka kom med »hälsning från mamma, om hon ej finge spela *ett stycke*», detta oaktadt barnet icke hållit på längre än att det spelade Beyers pianoskolas 2:a häfte. Nå, för att nu icke mista denna elev eller rättare för att tillmötesgå en orimlig fordran försöker lärarinnan kanske inlära barnet t. ex. »I tornets djup fördold» o. s. v. Modrens förtjusning öfver barnets framsteg, som redan kan spela »ett stycke», är obeskriplig och lärarinnan rekommenderas på det bästa.

Att icke alla föräldrar ha lika litet urskillning är klart, därpå vill jag anföra ett exempel. Under ett par år hade jag anställning som guvernant i en bildad familj. Bland mina elever hade den ena mer än vanligt godt hufvud och därtill utmärkt minne; hon skulle naturligtvis som andra lära spela piano, men alla bemödanden från hennes såväl som min sida voro förgäfvade. Hon hade klart för sig punkternas olika värde, förstod vid första förklaringen att fyra 32-delar gingo på en 8-del o. s. v., men att utföra det, ja det var rent af omöjligt! I samråd med hennes förståndiga föräldrar beslöts

då att ägna musiktiden till något bättre, och säkert förlorade ingen därpå.

Under det jag för ett par år sedan stod inne i en musikhandel, inkom en veritabel piga, städad och hygglig med sin duk på hufvudet, uppgaf ett sånghäfte, som hon önskade se på och som hon med en kännares vana noga genomgånade och köpte. Då hon aflägsnat sig, frågade jag innehafvarinnan af affären, hvem hon var; fick då veta, att hon tjänade hos konsul A—s, hade mycket vacker röst och fick begagna en och annan stund att förkofra sig i sång. Jag har sedermera ej varit där på platsen och känner icke till, om den krets, hon andades uti, blifvit henne för trång och hon flugit ut i stora världen eller fortfarande räknas bland sina tjänande systrar.

Då ni nämner, att man emellanåt får höra nödrop genom öppet fönster, och därvid förstår att det är en »stackars kvinna», som föreställer sig ha röst, så påminner det mig om en annons, som för en del år sedan stod i en Stockholms-tidning. Man önskade ackompagnement, och fru E—, änka efter en känd och värderad sångare, begagnade tillfället att anmäla sig för att, som hon trodde, vinna en förströelse på samma gång som en inkomstkälla.

En dag ringer det på, och då fru E— själf öppnar, inträder en ståtlig herre, presenterar sig som den annonserande och säger sig med nöje vilja antaga hennes tillbud. Då hon hörde att ändamålet var att ackompagnera honom vid konserter, återtog hon sina ord, men bad honom sjunga en bit för henne, hvilket han ock villigt gjorde. Då han som bäst höll på, säger värdinnan i våningen ofvanpå till sin man: »Jag hör nödrop, fru E— har säkert blifvit sjuk, jag måste gå ned till henne.» »Vänta,» infaller mannen, »det låter nästan som sång.» Och så var det ock. Men tänk, ingen »stackars kvinna», utan en — »stackars man», som inbillade sig hafva röst. Då han slutat och fru E— underhållit sig med honom en stund, kunde hon icke afhålla sig från att i all uppriktighet på det allvarligaste afråda honom från att offentligen uppträda som sångare. Däremot hade han spelat för henne en af Chopins valser på ett sätt, som gaf tillkänna att han fullkomligt behärskade pianot.

Nu skulle det ju kunna hända, att en icke musikälskare eller kännare vid åhörandet af en dylik vals eller annan klassisk musik skulle tycka, det vara »ett förfärligt oljud», under det att ett salongs-stycke, som t. ex. »Tonknoppningen» af Wimmerstedt med sina löpningar i tempo andante expressivo skulle särdeles tilltala och icke alls få namn af oljud.

Till sist kan jag af uppriktigt hjärta beklaga den man, som har tankearbete och vill ha ro i rättan tid, men utsättes för »pianoklink!» En vänlig påminnelse att icke stora natton för öfriga hyresgäster kan helt säkert icke anses ogrannliga mot dem, som icke besitta så mycken takt af sig själfva, så tycker åtminstone

»Bescheiden».

*

Med undran sporde jag mig själf, då jag i senaste Idunsnummer läste Verus' skarpa dom, hur man kan döma så strängt i en så oskyldig sak. Visserligen kan det väl vara långtrådigt att dagligen åhöra öfningar, men all färdighet fordrar ju öfning, så att utan sådan få vi väl näppeligen något slags god musik.

Otaliga gånger har jag däremot, och kanske många med mig, känt tacksamhet mot försynen och äfven mot min mor, för att hon af sina små inkomster kunde skaffa mig ett instrument tillika med litet lärdom i just pianoklink.

Tänk blott, hur många nöjesstunder man kan ha af ett piano t. ex. Komma några ungdomar tillsammans, alltid blir det mer stämning där det fins tillgång till piano och man kan få ta sig en svängom. Eller när man trött efter dagens mödor kan åtminstone få roa sig själf med några småbitar och uppfriska gamla minnen.

Jag skulle gärna för Verus, som troligen tycker att jag är mycket naiv, vilja citera några verser, som jag nyss förut läst i en tidskrift:

Och likväl — jag rår ej för det tycket —
Håller jag i vördnad detta ting,
Älskar det utöfvar mångt och mycket,
Som man strött i stora salar kring.
Du skall säkert ge mig rätt däri,
Slår jag endast an en melodi.

Hör hvad toner! Högsta fröjd och smärta
Smälta samman i ett ljuft ackord.
Denna tingest har ett mänskohjärta,
Gömdt inunder ytan, stel och hård.
Den kan jubla som en barnaröst.
Den kan gråta likt ett regn om höst.

Lycka, som en drottning lif förgyllde,
Sorg, som djupt i hjärteroten brännt,
Toner, som konstnärligt sinne fyllde —
Allt är gömdt i detta instrument,
Vekt i klangen som en lutas dröm
Invid stranden af en spegelström.

Få se, om ej de flesta af Iduns läsarinor ge mig rätt i, att ett piano ovillkorligen har förmåga att sprida nöje och hemtrefnad!

Annickan.

*

Hvad Verus skrifvit och fått infördt i n:r 8 af Idun, i fråga om kvinnornas evinnerliga, med rätta som landsplåga betecknade pianoklinkande, är så riktigt och bra, att alla förståndiga kvinnor böra gilla det och tacka till. Sådant borde ofta framföras i pressen för att påminna ungdomens uppfostrare om skadan däraf, att en dryg del af ungdomsåren användes till pianoklinkande, hvilket för flertalet af ungdomen är att likna vid dressyr. Men Verus har glömt erinra om, att undervisning och öfning i pianospelande bör äga rum i musikskolor, liksom annan undervisning sker i därtill afsedda läroanstalter. Nu äro hemmen bullrande musikskolor och alla flickor anses liksom skapade till pianister. Pianot har i följd däraf gjorts till ett lika nödvändigt lösöre som de oundgängligen behöfliga. Uppoffringen som detta medför är i de flesta fall onödig och onyttig. Mödrar borde inse och besinna detta missförhållande, hvilket länge i tyshet beklagats af den, som för tillfället kallar sig

Vera.

Då posten kommer.

Då posten kommer — ack, det är högtidsstunder! Det kanske du knappast kan fatta, du, som lefver där ute i stora världen, du som får post fyra gånger om dagen — vi få fyra gånger i *veckan*, vi. Och det är också ett stort uppsving, förr finga vi bara två gånger.

Fyra fattiga gånger — du ler, min vän, gör du inte det? Ja, fyra fattiga gånger, — nu kanske du förstår, att det är högtidsstunder för oss. Det är ju den enda förbindelsen, vi ha med den vida världen där långt borta. Ty i vår afkrok lefva vi utan både järnväg och telefon med mera sådant, som du väl räknar till lifvets nödtorft. Komme inte postgubben vandrade, så vore vi totalt isolerade. Men han kommer! Han kommer med väska på ryggen sina fyra gånger i *veckan*.

Om du visste, hur ljufligt det är att vakna, då det är postdag! Allting går så lätt. Violinöfningarna äro rent roliga, Concones vokaliser nästan vackra, grekiska grammatikan riktigt intressant, de italienska verben flyga in i hufvud och minne, knypelpinnarne dansa i lifsglädje, pennan går hart när af sig själf, hon gör inte en endaste plump — kort sagdt, det ligger solskens öfver allt. Hela förmiddagen går som en lek. Vid tretiden börjar man vänta, man har inte längre någon ro att arbeta. Kl. 1/2 4 är tålmodet på upphållningen — kommer han då aldrig! Väntan begynner bli det unga blodet *väl* lång. Men slutligen, slutligen skymtar han fram där nere på vägen. I nio fall af tio springer man och möter honom, röfvar väska och allt. Men är vädret allt för miserabelt, får man stå

där och vänta och räkna stegen, tills han ändtligen hinner fram, tills han väl och omsorgsfullt skrapat af sig på skrapan, kommit in i förstugan, för säkerhets skull än en gång torkat sig på dörrmattan, långsamt öppnat dörren, tagit af mössan och knäppt upp knappen på väskan — man står där, så man kunde flyga i bitar! Ändtligen komma då brefven och tidningarna fram. Den långa väntan får sin lön till slut. Och så dyker man ned bakom Vårt Land och Idun, läser ledare och biografier, skisser och recensioner och, *last but not least*, roliga »frågor». Först läsas förstas brefven som kommit, dessa glada hälsningar, som hittat vägen till vår gamla prästgård och föra sol och glitter med sig till oss, hälsningar från småländsk skog, från Fyrisstränder och från skärgård, från norrländska höjder, från fjärran väster. Det blir så ljust, så varmt där inne i hågen: så minnes man oss ändå, fast vi bo här i denna vrå af världen, minnes oss i kärlek och tro! Det kännes godt, det hägnar, det stärker — Ja, det är ljufliga stunder och dagar, dessa, då posten kommer!

Adi.

”Gökungen i boet.”

Huru jag ej kan räkna mig till de lyckligt lottade kvinnor, hvilka hafva nog stor begåfning och djärfhed att då och då delgifva sina tankar i vår kära Idun, vägar jag ändock, bedjande ärade fruar och fröknar författarinor om ursäkt, nedskrifva några tankar, som länge slumrat inom mig och som nu, efter läsningen af skissen »Gökungen i boet» i Idun n:r 6, vaknat till fullt lif: tankarna om fosterbarn. Att det finnes en stor samling af små värnlösa varelser, som antingen utackorderas mot betalning eller upptagas af barmhärtiga familjer, är ju oss alla bekant. Fosterbarn! Hvilken klang af hjälplöshet och smärta i det ordet. Tänk dig du moder med rödkindade, leende älsklingar, tänk dig dessa älsklingar värnlösa, utan kärlek och skydd, ämnade till fosterbarn. Tänk dig dem utan barnårens solsen, moderskärleken och modersvården, och se dig omkring. Hundrade, ja tusen små varelser utan huld och skydd, utan en moders kärlek och vård, finnas i vårt land. Huru många auktioneras ej årligen bort till den minstbjudande både i städerna och på landet! Hurudant blir deras öde? Ack, endast ett ringa antal går en jämförelsevis draglig tillvaro till mötes. Många af dessa fosterbarn blifva endast spillror på lifvets stormiga haf. Ett lyckligt fåtal blir upptaget såsom egna barn i goda familjer och uppfostras där som egna barn. Valsignelse öfver sådana hem, som i sitt sköte mottaga ett fosterbarn!

Mestadels är det barnlösa, välbärgade familjer, som taga sig fosterbarn, och merendels få dessa barn den uppfostran, som skulle gifvits de egna barnen, om där funnits några. Af dessa fosterbarn blifva också goda, dugliga människor, så att fosterföräldrarna med glädje och stolthet kunna säga: »De äro våra barn, vi ha med Guds hjälp danat dem till hvad de blifvit.» Valsignelse öfver dessa fosterföräldrar! Men ack, det är blott ett försvinnande fåtal.

Huru många hem finnas ej, där ej ett barns leende, hvarken det egna eller fosterbarnets, förljufvar tillvaron. »Det vore så besvärligt, så ansvarsfullt,» säga somliga. »Taga en annans barn! Det kunde ej ändå bli som eget.» Och så få själfviskhetens och det bekväma jagets röster afgöra och bestämma, att det är bäst låta det vara som det är, ej störa den vanliga ordningen, vända upp och ned på huset för en barnunges skull o. s. v. Andra säga: »När vi ej fått några egna barn,» eller »När vår Herre tog vår lille älskling, så är det väl ej meningen vi skola hafva några.»

Jo, det är meningen, att äfven i ditt hem, du barnlöse, skall finnas ett leende barn, ett af dessa tusen, som med tårfullda ögon och darrande läppar framstamma: »Hvar är mitt hem?»

Och du, fader och moder med blott en enda liten älskling, som du vill stödja och skydda och göra vägen lätt för här i lifvet. Du har bara denna enda. Ären gå. Barnet växer upp och kanske klemas bort. Det blir självviskt och egensinnigt. Du vill arbeta bort dessa fel. Det blir eljes fula fläckar på ditt barns själ. Tag dig ett fosterbarn. Gif ditt enda barn en kamrat, en bror eller syster, och det skall så småningom lära sig att ej alltid följa sin egen vilja, utan äfven böja sig för en annans. Självviskheten skall försvinna, din lille älskling blir gladare och nöjdare, missbelåtenheten skall fly, då upptågen börja och de två blifva goda kamrater och syskon.

Men låt oss här stanna litet inför en allvarlig fråga. Huru bör du behandla detta fosterbarn, hurudan uppfostran bör du gifva det? Du åtager dig ett stort ansvar, då du skall uppfostra ett barn, som ej är ditt eget. Du bör dock behandla det, uppfostra det alldeles som vore det ditt eget barn. Skall du göra någon skilnad på de båda barnen, hvem vet, om du ej i det främmande barnets hjärta väcker onda egenskaper, som du genom en riktig behandling i stället hade förkvävt. En bland dessa onda egenskaper, en bland de mörkaste fläckar på en människas karaktär, är onekligen afunden. Huru mycken sorg, skam och förtviflan har ej kommit i världen just genom afunden! Huru många stackars skeppsbruten på lifvets haf har ej genom afunden tagit första steget utför! Huru många årslång bitterhet syskon emellan har ej alstrats af afunden!

Behandla därför dina barn med rättvisa, gif dem lika i allt hvad du kan. Så handlar hvarje rättänkande och öm fader och moder, då det är fråga om deras egna barn. Dessa goda principer böra följas äfven då det är fråga om fosterbarnen. Så länge de äro tillsammans i hemmet, låt fosterbarnet få lika uppfostran, röna lika behandling som ditt eget. Den kärlek, du slösar på din egen älskling, kan du ju ändå ej helt gifva det upptagna barnet. Låt då åtminstone uppfostran och omvårdnad blifva lika, så vida du hoppas få lika stor glädje af fosterbarnet som af ditt eget. Kanske låter du dem, medan de äro små, få allt lika och vara såsom syskon. När de bli äldre, får ju din egen dotter lof att ha en värdad uppfostran och blifva värdig det stånd hon tillhör. Fosterdottern åter får bli tjänarinna i ditt hem och naturligtvis, såsom sådan betraktad, får hon sitt mesta umgänge med mer eller mindre hederliga tjänare. I så fall vill jag gifva dig ett råd. Tag ej fosterbarnet i ditt eget hem. Låt, om dina förmögenhetsvillkor tillåta det, henne uppfostras i en hederlig arbetarfamilj till det kall du vill ha henne. Men låt henne ej uppfostras till tjänarinna i ditt eget komfortabla hem, där hon som barn varit leksyster åt din dotter. Hvad blir följden? Jo, att hon, som Anni i den lilla skissen, går under i kampen för tillvaron. Och hvarför? Genom afunden till den förut älskade fostersystemen, genom längtan efter detta förfina, njutningsrika lif, som hon blott fått se på afstånd. Har hon därtill hvad man kallar »utseende», ja, är rent af »skön och lockande», så äro ju lätt nöjets tempelportar öppna för henne, och hon skall, utan tvekan, ila dit in och i frestelsernas ström finna sin undergång. O, huru illa du gjort, du fostermoder! Du hade bestämt, att hon skulle bli en duglig tjänarinna. Det var ju en god och vacker tanke, men den var outförbar i ditt eget hem i ständigt sällskap med din egen ombuldade dotter. Du hade tänkt, att hon borde vara tacksam för den uppfostran hon fått. Ack, när afundens ogräs får rota sig in i hjärtat, blir snart tacksamhetens heliga blomma förkväfd. Du hade tänkt, att det ej kunde komma i fråga, att fosterdottern kunde jämföra sina framtidsutsikter med din egen dotters, och att hon velat vara i hennes ställe. Hade hon ej själf kommit på de tankarna, så finnes det allt för många röster i det ondas tjänst, som i hennes hjärta väckte afundsgnist. Barndomstiden förflyter lugnt och glädt, och fosterdottern behandlas lika med det egna barnet. Ungdomstiden kommer. Fosterdottern drives ut ur det paradiset, där hon varit, och från »leksyster» till din dotter, lika mycket firad för sin skönhet, sitt »aristokratiska» utseende, blir hon tjänarinna och kommer under mer eller mindre goda tjänarens inflytande. Är det då underligt, om »dåligt sällskap» ingjuter bittra och mörka tankar i den unga fosterdotterns själ? Hvad du förut byggt upp, rifver det dåliga sällskapet ned. Är det underligt, om hon jämför sina framtidsutsikter med dotterns? Är det underligt, om

hon känner afund och längtan efter att få lika godt drager henne ut i lifvets frestelser? Jag vågar påstå, att det i så fall är fostermodern, som själf med egen hand stöter henne fram det första steget å villande stråt.

Mången skall kanske le åt mina ord och tycka det är öfverdrifvet, att den unga flickan bör vara tacksam för ett godt hem o. s. v. Ja, hon blir också tacksam, men endast i det fall att hennes väg från början utstakats. Skall hon bli tjänarinna, låt henne ej då en tid betraktas som barn i huset. Gif henne då från början sin bestämda plats i ditt hem. Är hon vacker och »följes hon af de unga männens beundrande blickar», hvarför då låta henne bli huspiga i ditt eget hem? Icke kan du väl begära, du fostermoder, att »lifslång frofast vänskap» skall slutas mellan din bildade, fint uppfostrade dotter och en tarflig huspiga, som bara genomgått »folkskolans lägre klasser». Hvarför då icke hellre låta henne få samma uppfostran, som din egen dotter, då ju hennes utseende, som ju väger mycket på lyckans vägsål här i lifvet, ändå vore tillräckligt att i förening med litet uppfostran skaffa henne »ett godt parti», som man säger, och hon få ett lyckligt hem i stället för att som ett vrak blifva kastad omkring på lifvets haf. Om du ej velat sända henne till hufvudstaden »att utbildas under skickliga lärares ledning», så hade ju ett 6- eller 8-klassigt elementarläroverk, ja t. o. m. de högre klasserna i folkskolan varit tillräckliga för att bibringa henne den kunskap och bildning, som tarfvats för hennes utkomst. Hennes lefnadssaga skulle ej blifvit sorglig och dyster, och det goda du gjort hade blifvit till välsignelse.

Själft ett stackars fosterbarn, har jag vågat mig fram med dessa rader. Upptagen och uppfostrad i ett godt, aktadt hem tillsammans med egen dotter, jag ett fattigmans värlösa barn, har jag dock blifvit behandlad såsom eget och åtnjutit samma uppfostran, och nu lycklig maka och moder tänker jag stundligen med tacksamhet på min dyra fostermoder, som alltid behandlade mig alldeles lika med egen dotter. Skyddad för ondt och värdnad som den egna dottern, kan jag blott bedja Gud välsigna min fostermoder och uppmana andra att följa hennes exempel och räcka en hjälpsam hand och öppna ett kärleksfullt modershjärta och ett fridfullt hem för stackars värlösa fosterbarn. *Sylva.*

Från Iduns läsekrets.

»Framför andra».

I Idun n:r 9 för den 25 februari har ett större antal Stockholmsdamer med prinsessan Ingeborg i spetsen låtit införa ett »Upprop» om gåfvor till en basar, som den 15 och 16 mars kommer att anordnas till förmån för »Stockholms internationella lärarinnehem». Det gäller ju här en mycket behjertansvärd sak, nämligen att bereda ett slags hem åt dem, »hvilka genom sin verksamhet stå hemmen så nära, men själfva äro i saknad af den välsignelse ägandet af ett sådant innebär», hvarför man må hoppas, att uppropet kommer att höras af många. I uppropet förekommer dock ett uttryck, mot hvilket vi anse en erinran vara nödig. Det heter — på dem, som framför andra fått sig det värfvet anförtrodd att leda och bilda den uppväxande generationen, på läraren och lärarinnan.» Det bör icke och får icke vara så, och den åsikten må icke vinna burskap bland vårt folk, det må vara bland högre eller lägre samhällslager, att läraren och lärarinnan »framför andra fått sig det värfvet anförtrodd att leda och bilda den uppväxande generationen.» Nej, det är föräldrarna och i synnerhet modern »som framför andra fått sig det värfvet anförtrodd.» Lärarinnan och läraren må undervisa, och de må »biträda» föräldrarna med att leda och bilda den »uppväxande generationen», men om de själfva vilja ställa sig eller andra vilja ställa dem »framför» föräldrarna, då är uppfostringsfrågan kommen på sned och det illa ändå. — Under en trettiotårig lärareverksamhet har den, som skriver detta, haft rika — och sorgliga — tillfällen att iakttaga följderna af en dylik skef uppfattning af lärarens och föräldrarnes inbördes ställning och ansvar gentemot den uppväxande generationen. Bland den fattigare befolkningen förekomma nog många fall, där såväl fadern som modern måste tillbringa sin dag i strängt arbete, skilda från sina barn, och då måste läraren eller lärarinnan så godt ske kan

öfvertaga barnens ledning; men detta må för ingen del anses som ett normalt förhållande. — Vi äro lifligt öfvertygade om, att icke någon af de ädla damer, som undertecknat uppropet och som hafva moderskall, på minsta sätt vilja undandraga sig sina dyra och — vi äro vissa där- om — kära plikter att »leda och bilda» sina barn. Vi föreställa oss att uttrycket i uppropet framkommit för att skarpere markera lärarinnornas stora betydelse som föräldrarnes biträden i att leda och bilda barnen. Men ett sådant uttalande är farligt, ty det kan hos mindre ömma, men mera maktiga föräldrar blifva ett försvarsvapen både mot det egna samvetet och mot andra, då de helst öfverlämna barnens ledning och bildning åt läraren eller lärarinnan.

Juste.

Ur notisboken.

Drottningen har på grund af fortfarande illamående med nedsatta krafter sett sig föranlåten att uppskjuta sin afresa från Kristiania. Enligt senaste underrättelser anländer hon i morgon lördag till Stockholm.

Kronprinsessans sjukdom synes nu ha tagit en vändning till förbättring. Hon är visserligen fortfarande sängliggande och krafterna äro ganska nedsatta, men mässlingen är på öfvergående. Dock besväras hon ännu af hosta och öfriga influensasymptom.

Änkekronprinsessan Stephanie af Österrike, som någon tid varit sjuk i lunginflammation, sväfvade i början på denna vecka mellan lif och död. Läkaren vakade vid hennes sjuksäng och änkekronprinsessan mottog sakramentet. Kejsaren, som underrättades om den sjukas tillstånd, infann sig genast vid hennes sjukläger. Enligt senare underrättelser synes dock nu någon förbättring inträdt.

En tystnad stämma. Den 1 d:s afled härstädes efter ett långvarigt lidande den bekanta alt-sångerskan fröken *Edla Theresia Augusta Saxenberg*, 54 år gammal. Fröken Saxenberg var född på Hakunge i Stockholms län. Under åren 1865—1869 var hon elev vid Konservatoriet härstädes och fortsatte därefter sina sångstudier för Ahlberg och m:me Viardot. År 1872 anställdes hon vid operan, hvilken hon sedan tillhörde till 1879. Bland fröken Saxenbergs många roller torde nog 1870-talets operapublik erinra sig hennes »Fides», »Ortrud», »Bergadrottningen» och »Nancy». Under den senare tiden var fröken Saxenberg sjuklig. Hon sörjes närmast af äldrig moder, syskon och många vänner.

Präster om kvinnofrågan. Då i lördags statsutskottets utlåtande om hr John Olssons motion angående ökning af de ordinarie postexpeditörsbefattningarnas antal föredrogs i första kamaren, begärdes ordet af biskop Rodhe, som uttalade sin stora böjelse för att bereda de manliga postexpeditörerna bättre förhållanden, men däremot om kvinnorna framhöll den uppfattningen, att de endast med stor varsamhet borde användas i det offentliga tjänst; de skulle bevaras för sin sedliga uppgift i hemmet. Han fick understöd af en bland sina präster, hr Fehrman, hvilken betecknade kvinnans segrar på arbetsmarknaden som Pyrrhussegrar. Ty genom dem förlorade hon förmånen af ett eget hem, hvilket för henne är den högsta och skönaste uppgiften. Men det är ej endast hon som gör en förlust, utan hela samfundslifvet. Ty allt som hvar familjelifvet är sönderbrytande för samhället. Det kostar visserligen mer att betala männen, men det gifves synpunkter som äro heligare och mera ideela än sparsamheten.

Praktiska arbetsbyrån, den behjertansvärda institutionen här i hufvudstaden, för hvilken fru Laura Fitinghoff genom sina artiklar i Idun först beredd mark (se uppsatserna: »I det tysta», n:r 31 o. 32 för i fjol) och till hvars förmån en tombola anordnades under sistlidne november månad, har nu börjat sin verksamhet. På byråns olika afdelningar förekomma enklare klädsömnad, märkning, spets-, gardin- och strumpstopning, handsktvätt m. m. samt i allmänhet lagningar af kläder och linne. Till försäljning mottagas alster af konstslöjd och finare handarbeten. Byråns

Väggohyra, Mal och Bakterier

utrotas af **Aktiebolaget Desinfection**

i rum, fartyg o. bostäder, allt på stället — utan bortförande af möbler.
Rikstel. 34. — Kontor: 11 A. Vestra Trädgårdsg. 11 A. — Allm. Tel. 74.

hufvudsyfte skall blifva att, på samma gång som den vill fylla ett verkligt behov hos allmänheten, skaffa snabb *arbetsförtjänst åt obemedlade damer ur bildade samhällsklasser*, hvilka äga erfarenhet och skicklighet i utförandet af handarbeten af praktisk och lönande art, och sålunda bidra till att i någon mån minska mångens bekymmer.

Arbetsbyrån hålles öppen hvardagar mellan 10—3 Östermalmsgatan 40 n. b. Tel. Bell 20 32. Fru S. Segerström mottager därstädes för byrån beställningar m. m. samt anmälningar från dem, som önska utföra arbeten för byråns räkning.

Svenska kvinnan och fredssaken. Sveriges kvinnliga fredsförening antog på ett talrikt besökt sammanträde härstädes i måndags afton program för sin verksamhet. Däri heter det bland annat: Sveriges kvinnliga fredsförening anser det stridande mot humanitetens kraf att tillerkänna vapnen afgöranderätt i mellanfolkliga tvistefrågor och tror på möjligheten af en utveckling, som gör lag och rätt till naturliga skiljedomare mellan staterna, liksom de blifvit det mellan individer. Genom att inom och utom Sverige söka vinna anhängare åt denna sin uppfattning vill föreningen främja en internationell folkopinion mot krig och för fredlig lösning af mellanfolkliga konflikter.

Vid därefter föredraget styrelseval utsågos till ordförande fru *Emilia Bromé*, till kassaförvaltare fröken *Julia von Bahr*, till sekreterare fröken *Anna Lindhagen* samt fruarna *Hanna Thorell* och *Fanny Pettersson*.

Våra damer hylla Ibsen. En Ibsenfest, den första i raden af de många, med hvilka skaldens sjuttio år komma att celebreras, firades redan i lördags här i Stockholm. Det var kvinnliga Idun, som ägnade sin marsksamkomst till en hyllning åt Henrik Ibsen. Sammanträdet illustrerades nämligen af en serie korta föredrag öfver Ibsenska kvinnofigurer eller de idéer, de representera, bl. a. af fru Alfhild Agrell, fröken Valborg Hedberg, fröken Anna Sandström, fröken Selma Giöbel, fru Gurli Ulff och fröken Anna Whitlock.

Då föredragens rad var slut, beslöt man att till Ibsen på hedersdagen afsända en textad hyllningsadress, hvartill förslag af fröken Ellen Key upplästes och godkändes.

Teater och musik.

Filharmoniska sällskapet gaf i tisdags sin andra konsert för säsongen, hvarvid Joh. Seb. Bachs Johannespassion (komp. år 1723) kom till utförande. Måhända mindre anslående än samme tonsättares här förut utförda Matheuspassion, äger dock äfven det nu utförda tonverket så många skönheter och är af sådan betydelse, att man ej kan vara annat än tacksam mot Filharmoniska sällskapet och dess ledare, hr W. Stenhammar, för det säkerligen ej ringa arbete de nedlagt för att kunna på ett värdigt sätt framföra det mäktiga verket.

Johannespassionen, som den kallas, enär texten till hufvudsaklig del är hämtad ur Johannes' evangelium, inledes och avslutas med en kör, hvaraf den polyfona inledningskören är af särdeles mäktig verkan med sitt oroliga orkesterackompanjement. Till passionsverkets mest anslående delar torde få räknas de här och där inlagda härliga koralerna, af hvilka de flesta sjungas a capella. För öfrigt förekomma arior för sopran, alt, tenor och bas. Af dessa vilja vi såsom särskildt anslående nämna den utomordentligt vackra basarian »Du gode herde» med den underlagda, af kören sjungna koralen samt altarian »Det är fullkomnad». Dessa båda arior erhöles en förträfflig tolkning af hr *Salomon Smith* och fru *Dina Edling*. Det dramatiskt lifvande elementet utgjordes af de korta, men kraftiga köreorna af folket och översteprästerne. Historien framföres som vanligt i recitativform, och detta parti, det omfångsrikaste, hade anförtröts åt hr *W. Klein*, kantor i tyska församlingen härstädes. Hr K. har en ganska vacker tenorstämning, men tonansatsen är pressad, så att rösten ofta förefaller ansträngd; partiet låg och flerstädes väl högt för sångaren. Vid ett så dominerande parti som detta är det af vikt att få detsamma utfördt af en stämma med de allra bästa egenskaper, så att den verkar så litet tröttande som möjligt på åhörarna. Åt den vackra arian »Ack, mitt bröst» förmädde hr K. ej förläna något vidare intresse.

Utom den ofvannämnda basarian samt den särdeles svåra arian »Fram, I ångestfyllda själar» sjöng hr Smith Jesu parti, och i bättre händer hade detta naturligtvis ej kunnat lämnas. Alla de förträffliga egenskaper, hr S. äger som oratoriesångare, trädde här i dagen och senterades nog och till fullo af åhörarna. Pilatus' och Petrus' korta partier utfördes likaledes särdeles förtjänstfullt af hr *O. Lejdström*.

Köreorna hade denna gång en särdeles makt-påliggande uppgift att fylla. En och annan mindre slitning förekom väl, men på det hela taget förtjäna de erkännande för det sätt, hvar på de skötte sig. Äfven till hofkapellet och hr Alb. Lindström, som skötte orgelpartiet, må uttalas ett tack. En stor del af hedern för det lyckade utförandet tillkommer väl dock i första rummet dirigenten, hr *Vilhelm Stenhammar*, hvilken ock efter konsertens slut fick emottaga de närvarandes hyllning. Konserten ägde rum i Musikaliska akademins stora sal, som var fylld till sista plats. Bland de närvarande märktes konungen, prins Carl med gemål och hertiginnan af Dalarne.

Ett återuppreparande af konserten skulle äga rum som i går torsdag.

Par Brikolls konsert fredagen den 4 dennes utmärktes genom den mest intima och angenäma stämning, beroende dels därpå, att hela den manliga delen af publiken liksom de uppträdande själfva sines emellan voro vänner och bröder — idel kraschanerade brikollister —, dels på det elektriserande, under direktör Åkerbergs ledning med ungdomlig eld utförda programmet. Randels och Brendlers pompösa högtidsköror, hvilka inleddes och avslutades konserten, senterades i sin dityrambiska yra tvifvelsutän bäst af ordensbröderna. Men Bellmansångerna, synnerligast Bacchi vaggvisa med sitt jovialiska lullerull-omkvåde, O. Olsens stämmingsfulla Solefaldssång, O. Winterhielms manligt friska »Ved du Vejen, ved du Maalet», den dråpliga Hildebrandlied, Otto Lindblads fagra »Orpheus sjöng» och framför allt Körings storslagna ballad »Herr Sten den unge Sture» väckte allmän genklang. I den sistnämnda firade herr *Salomon Smith* genom sitt nobla föredrag af Sten Stures parti en välförtjänt triumf, som fick en värdig avslutning, då sångaren på estraden af ordens stormästare ikläddes insignierna till en högre grad. Mendelssohns trio, C-moll, op. 66, utförd af hrr Zetterqvist, Carlsson och Hägg, vittnade värtaligt om sällskapets betydande resurser på instrumentalmusikens område.

Fröken Tora Hwass' andra musikoaré ägde rum måndagen den 7 dennes i Vetenskapsakademins hörsal under medverkan af professor Franz Neruda, konsertmästaren Tor Aulin och herr Axel Bergström. Programmet upptog A. Dvoráks pianotrio, F-moll, op. 65, Beethovens pianosonat, Assdur, op. 110, och Schumanns pianokvartett, Essdur, op. 47. Publikens intresse, som under den bizarra och svårsmälta slaviska tonskapelsen tycktes skäligen matt, stegrades under pianosonaten, utförd af konsertgivarinnan fint och känsligt, om ock ej med erforderligt djup i uppfattningen, samt gaf sig efter pianokvartetten, hvars scherzo, andante och final på ett glänsande sätt återgafvos, luft i kraftiga applåder.

Fru Dagmar Möllers romansafteon i dag fredag i Vetenskapsakademien vilja vi ännu en gång erinra om. Den blir nog af angenämaste art.

Ossip Gabrilowitsch, en rysk pianist med, som det säges, framstående egenskaper, gifver konsert instundande måndag i Musikaliska akademins stora sal.

Den lille skrifvaren.

Novell för Idun af *Petra H.*

(Forts.)

Däraf kom sig att ingen någonsin låtsade om honom, han hade under årens lopp blifvit såsom den där icke fanns. När därför efter en lång, men som man kan förstå yttlig bekantskap, mamsell Karin en dag såg på honom med vackra bedjande ögon och sade: »Snälle herr Petterson, hjälp mig med detta garnet,» blef han så förvånad att han icke ens kom sig för att svara,

bara bockade och bockade, mumlade något otydligt och försvann — baklänges genom dörren. När han väl var ute, vågade han sig icke in igen, utan stod stilla i farstun, röd och andfädd, tafatt och förlägen.

Han visste aldrig, hur han kom in i sitt eget rum, men när han väl var där, satt han till långt in på natten upprätt på sin sängkant, utan tanke på det skrifarbete, som väntade honom, alltjämt rodnande och bleknande om hvart annat, konvulsuviskt vridande sina händer.

Hvad hade hon sagt och hvad hade *han* sagt och hvad — du milde Gud — hvad hade han *gjort*? Hon hade bedt honom om en tjänst, en sådan där obetydlig liten tjänst, som bara är som ett vänskapsbevis, — nästan en gåfva — ack huru oförtjänt — och han, han hade gått sin väg eller rättare *ramlat*.

Åh, hvad hon var vacker! Alldeles som en blomma, en nyponros i knopp! Den kom öfver honom oförväntadt — tanken, liknelsen, han visste icke hvarifrån. Han hade aldrig sett det förr, som en uppenbarelse från en högre värld trängde det in i hans medvetande. Hvilket mjukt glänsande hår! Sådana ögon! De fina små händerna, som hållit i garnet! Tänderna, som lystes hvita, när hon log.

Han satt så till sent om natten. När han äntligen slumrade in, drömde han allt detta om och omigen, och när han vaknade var han, hvad han förofrigt varit redan innan han somnade, djupt förälskad — för en lång tid, för hela lifvet. Sedan gick det, som man kan tänka sig, efter de gemensamma måltiderna drog han sig icke längre tillbaka till sin kammare, utan stannade kvar med de andra i salen. Hans afägset belägna lilla stol kom så småningom närmre och närmre det stora, runda bord, där kronofogdeskan och mamsell Karin sutto vid sitt handarbete, en gång och sedan oftare och oftare vågade han lyfta sina ögon så långt som till det dyrkade föremålets rosiga örsnibb, efterhand började han också deltaga i samtalet, men alltid blygsamt och fåordigt, till en början med en ursäktande liten bugning vid början af hvarje mening.

Han glömde aldrig sitt uppträdande den första dagen, som han i tankarne omedvetet kallade det minnesrika tillfälle, då mamsell Karin bad honom nysta garn; han hade tusende gånger på läpparne en ödmjuk bön om tillgift, som han dock aldrig fick mod att framföra.

Till sist, då den älskade flickan aldrig med ord eller blick låtsades minnas eller vilja bestraffa, utan ständigt lika vänligt sade: »hur står det till, herr Petterson,» upphörde han att sörja däröfver och det kom öfver honom ett stort lugn, sådant kärleken stundom gifver.

Ett nytt lif begynte för den lille skrifvaren, så kände han det åtminstone och som om hans lycka skulle kunnat vara i evighet. Han hade aldrig haft *många små* intressen eller små glädjämnen, de han haft smälte samman i ett — lyckan att få vara i hennes närhet.

Men ack — och huru tvärt och bedröfligt kommer det icke, huru skärande och huru löjligt — medan han drömde om sin lycka, förspillde han så småningom möjligheten att nå denna eller någon annan.

Ty vare sig man ville gifta sig eller resa, eller till och med endast offra sig för andra,

CAKES

fullt jämförbara med de engelska, fås hos de flesta specialhandlare i huvustaden.

C. W. SCHUMACHER
Kongl. hofleverantör. — 17 Norrlandsgatan 17, Stockholm.

SPISBRÖD, många sorter. Försändes öfver hela riket. Begär priskurant.

bereda dem glädje, behöfves det pengar, pengar, pengar, litet eller mycket, alltid något! Och tanken härför dra'r oss ned till jorden igen — förr eller senare — om vi också förmått höja oss.

I en tillvaro som i sig upptar, utom det nödvändiga arbetet i tjänsten, ett ifrigt familjelif, ärenden hit och ärenden dit, mönsterritning, garnnystande och ännu mycket annat mera nöjsamt än inbringande, intar extra arbete med därpå följande förtjänst en underordnad plats.

Den lilla blecklådan stod mycket länge orörd, och när den en dag togs fram, var det för att tömmas — visserligen icke i sin helhet, men på de öfversta sedlarna.

Mamsell Karin, som hade ett godt hjärta, hade börjat tycka synd om den lille mannen, hvars magra, bleka, nästan rynkiga ansikte visserligen icke tydde på ungdom och hälsa. Hon såg att han icke hade någon, som stod sig nära, som tog hand om vare sig hans yttre eller inre varelse.

Det blef till en vana hos henne att vända hans halsdukar och sy nya, berätta om sitt hem och narra honom själf att tala om kaptenen, hans lifs ljusaste minne.

En dag sade hon, att han måste skaffa sig nya kläder. Det hade varit hans afsikt, ehuru den måhända icke sträckt sig längre än till en ny rock, och äfven rocken hade väl fått vara, om icke mamsell Karin annorlunda beslutat. Ty på hennes bud hade han klädt sig i sammetsbyxor.

Kronofogden, som var humorist, brukade om hans blinda lydnad berätta en historia, som icke var alldeles sann, men som kunde hafva varit det.

Mamsell kom utför trappan med ett paket, som skulle med båten till Göteborg, och båten blåste i detsamma, just som skrifvaren händelsevis gick förbi. Det var mycket brådtom och hon bad honom springa.

Förtjust att få tjäna sin afgud, betraktade han först henne, så paketet. En skugga for öfver hans ansikte och han tvekade.

»Ack, mamsell,» ljöd hans tunna stämma, »jag får ödmjukast...»

»Ja, ja, men skynda sig...»

»Men jag får ödmjukast...»

»Men så spring då ångbåten går...»

»Men jag får ödmjukast bedja...»

»Spring...»

Han sprang och var tillbaka just som ångbåten lade ut.

Den vackra flickan stod kvar på trappan och skrattade.

»Tack,» sade hon, »hvad var det herr Pettersson ville säga?»

»Ack, mamsell, jag får allra ödmjukast be att få anmärka att ångbåten i själfva verket icke går till Göteborg.»

Så det var ingen som undrade på, att när mamsell så ville, han gick till skräddaren och lät göra sig en hel ny kostym och sedan for till Göteborg och köpte ny ytterrock och dessutom en hel del saker, såsom en luktdyna med målade blommor, böcker i praktband, en blomsterkruka och — till mamsells födelsedag — en fin kappsäck med beslag — just något som han skulle kunnat önska sig själf. Eljes tänkte han numera sällan på sin resa och aldrig annat än i samband med henne. Han undrade hvad hon skulle tycka om att fara jorden

rundt, och en vacker dag framkastade han en blyg fråga.

Hvem vet, hvartill denna kunde hafva ledd, om inte mamsell Karin bara skratat och sagt, att det skulle hon inte tycka om alls, och sedan för att försona sin brist på sympati berättat, att hennes önskningsmål i lifvet var en stuga med lite jord, en häst, några kor och en gris.

Edvin blef blek och försökte säga något, men stannade och svalde, som om han fått något tjockt i halsen.

Då fortsatte Karin med rodnande kinder, bortvändt ansikte och tårfulla ögon — ty hon visste, hvad hon gjorde och ville göra det — sade honom, att hon hade en god vän i sin hemtrakt, och när han och hon hvar för sig spart ihop tillräckligt för att komma samman, hon verkligen skulle få den lilla stugan, hästen, korna och grisen. Hon hade icke talat om det för någon här, men herr Petterson hade varit henne en så god vän, att hon nu velat göra det.

Herr Petterson svarade alldeles ingenting, utan gick tyst sin väg; och mamsell Karin lade bort arbetet och brast i gråt, strida bittra tårar, som hon oupphörligt torkade bort, medan nya bröto fram.

(Forts.)

Innehållsförteckning:

Leonilda Sjöström. (Med porträtt). — De som bygga på landets framtid; af D-r. — Kvinnorna och skämttidningarna; några synpunkter för Idun af I. Stade. — Spelherrar; af Tant Barbro. — Skaldernas kvinnor; af Emil Linders. VIII: Viktor Rydberg. — Emil Hillberg; af Georg Nordensvan. (Med porträtt). — I piano- och pino-frågan; tre inlägg. — Då posten kommer; af Ad. — »Gökungen i boet»; af Sylva. — Från Iduns läsekrets: »Framför andra»; af Juste. — Ur notisboken. — Teater och musik. — Den lille skrifvaren; novell för Idun af Petra H. (Forts.). — Tidningsfördrif.

Sidsfördrif.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

För Idun af F. M. C.

Med ärbar kjol och kofta,
Och kvinnlig blygsamhet,
Samt dito fyndighet,
Trakterade jag ofta
En större allmänhet
Rätt hårda tankenötter,
Lugnt uti blåstrumpfötter
I Idun så jag tassade.
Sist där dock på man passade
Att lägga uti dagen
De maskulina dragen.

Dock ville jag mig dölja
Med mina gamla namn
I logogryfens famn.
Småorden härmed följa:
Ledsagaren till hamn.
En kvinnlig äretitel.
Det bästa i en kittel.
Pekpinnen emot skyarne.
Ett namn i dalabyarne.
En matta i naturen.
En bärare, själf buren.

Ett lifsvillkor för jorden.
En lundernas flöjtist.
Jägerian helt visst.
En gammal gud i norden.
En stamort för hvar kvist.
Ett uppror i det fria.
Hvem borde kunna sia?
En liten huslig varelse.
En kolsvart uppenbarelse.
Ett konserveringsmedel.
En mycket gångbar sedel.

Hvem nog blir stött i kanten.
Ett träd med vingad frukt.
En mejeriprodukt.
En stad vid ostsjökanten.
För sedlighet och tukt
Ett uttryck använt ofta.
En blomma som käns dofta.
En biprodukt i spisarne.
En tillflyktsort för grisarne.
Ett vin med gamla anor.
Ett mått i långa banor.

Ett typiskt drag hos räffen.
Ros i sensommardag.
Af bohagsting ett slag.
Den tunga, täta väfven,
Som döljer havets drag.
En granne till vår »moder».
En af de perioder,
Som verka så uppfriskande.
En sak som verkar piskande.
Hvad man tyvärr kan bryta.
Fördärf för stålblank yta.

En animalisk — kåda.
En öde låg ländt slätt.
Hvarmedels man kan lätt
Sig kring i världen skåda.
För tandlöst folk en rätt.
Ett samlingsrum för gäster.
Sedvanligt bruk vid fäster.
Ett upphof själf sig gömmande.
Hvad alltid är berömmande.
Ett djur med »ett förlutet».
Hvem fått sin plats på slutet.

Charad.

En långsträckt promenad hon gjort
Med några vänner såta,
Och efter tiden hon ej sport,
Det får man ju förlåta,
Men när hon kom, mitt hela, hem —
Båd' stel och trött i hvarje lem
Samt glad att nu få spisa —
Hvem möter hon i sin tambur?
Jo, äkta mannen med sitt ur
I handen, att det visa.
Min första — säger han,
helt kallt —

Ni glömt bland edra vänner
Mitt valspråk: ordning uti allt!
Och att vår stek man bränner,
Det känns ju ända hit. Jag ber
Att för all framtid ni ej mer
Så grundligt glömmar tiden.
Och är mitt andra som i dag,
Med larf jag icke har fördrag,
Den tiden är förliden.

S. L.

Ordspråks-akrostikon.

1	s	×	e	l	a
2	a	s	×	e	r
3	a	k	t	×	r
4	m	o	×	s	a
5	s	×	i	n	a
6	n	i	×	e	n
7	f	r	a	×	t
8	k	å	×	a	r
9	k	×	i	a	n
10	m	e	×	a	r
11	a	n	k	×	r
12	g	a	×	e	r
13	o	×	t	e	n
14	g	e	×	d	a
15	s	k	i	×	a
16	r	å	×	a	s
17	m	×	l	a	r

I hvarje horisontal rad skall den markerade rutan ifyllas med sin respektive bokstaf samt ordet sedan omkastas så att ett nytt ord

uppstår. Äro orden rätt funna, bilda de bokstafver som infalla i de i figuren markerade rutorna, lästa uppifrån och ned, ett ordspråk.

Moster Lisa.

Rebus.

SSSSSS

D D D D D D D D

Sibylla.

Lösningar.

Länklogogryfen: Åkartaxa: å åka-kar-kart-karta-art-arta-tax-taxa-ax a.

Ifyllning-gåtan: Ingen födes mästare: 1) Italien, 2) ansikte, 3) England, 4) Karelen, 5) Ragunda, 6) bärsaft, 7) Madesjö, 8) inföde, 9) Varberg, 10) Larissa, 11) verkstum, 12) rågräs, 13) tronsal, 14) såltran, 15) tragedi, 16) Oravaïs, 17) Ecuador.

Kombinationskvadraten:

k a s k
a r a l
s t i a
t a s s

Omkastningsgåtan: Sotare: Trosa, Orsa, ros, so, o! De ord som bildas af de bort fallna bokstafverna: stare, aster.

Kaffe, patentrostat och konserveradt i enl. med Professor Liebig's metod, hvarigenom det står sig i flere månader, i fina blandningar: Java, Moeka, Plantage m. fl. Fabriksbod 9 Biblioteksgatan, Sthlm.

Förädlade Kaffetillsatser, analyserade af D:r Setter berg och Ingeniör Landin. Gör kaffet homogent, välsmakande, sundt, närande och billigt. Begär hos er närmaste handl. Kronkaffe och Utställningskaffe.